

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

בפני **כבוד השופט עמית יריב**

תובע **שוקי שמעון משעול**
ע"י ב"כ עו"ד רון לוינטל

נגד

נתבע **אליעזר בר**
ע"י ב"כ עו"ד גיא אופיר

פסק דין

1

2 1. לפני תביעה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק") שעניינה פרסומים
3 ברשת החברתית "פייסבוק".

4

רקע עובדתי וטענות הצדדים

5 2. התובע, מר שוקי משעול (להלן: "משעול") היה פקיד בכיר ברשות המסים, וכיהן, בין היתר,
6 כמנהל משרד מע"מ 1 ו-2 בתל-אביב – יפו. הנתבע, מר אליעזר בר (להלן: "בר") הוא חוקר
7 פרטי.

8 3. ביום 7.6.2012 פרסם העיתונאי איתי נבו פוסט באתר פייסבוק שזו לשונו:

9

"מבחן הנדל"ן

10

אז פואד רכש וילה ב 9 מיליון שח

11

דליה איציק רכשה זירה ב 4.5 מיליון שח

12

הם כבר לא צריכים את בית הנשיא

13

איפה מתגוררים יתר המועמדים?

14

3 ימים כדי שהשכל הישר יגבר על הקומבינות הפוליטיות

15

ויבחר/תיבחר נשיא/ה ראויים" (מתוך נספח 4 לכתב התביעה)

16

להודעה זו הגיב משעול כדלקמן:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

1 "אני שוקי משעול ביחד עם רפי רותם ועוד 13 חוקרים, רו"ח ומבקרי חשבונות חשפנו
2 שחיתות ברשות המיסים החל משנת 2002 מה שהוביל למעצרים והעמדתם לדין של
3 מושחתים ברשות המיסים לרבות מנהל רשות המיסים דאז המגה מושחת איתן רוב,
4 כתוצאה מכך נרדפנו על ידי מושחתים מכל מוס... [כך במקור; למען שמירת
5 האותנטיות, ייעשה מאמץ להביא את הטקסטים מתוך רשת הפייסבוק בגרסתם
6 המקורית, ללא תיקוני הגהה או עריכה – ע"ל]"

7 לתגובה זו של משעול השיב בר:

8 "שוקי משעול, האמת נמאס לי לראות בכל פוסט שלא קשור לכלום אתה דוחף לנו לתוך
9 הגרון את הסיפור השחוק של רפי רותם דיייוויי נמאסת ואתה ממאיס עצמך עלינו."

10 בעקבות תגובתו של בר התפתח דיון קצר בהמשך אותה שיחה, אולם ביום 8.6.2012 פרסם
11 משעול בקבוצה אחרת בפייסבוק, קבוצת "רפי רותם – להאבק בשחיתות" את הטקסט הבא:

12 "זה מה שכתב אלי בר על חושפי השחיתות!! גם אתם חושבים ככה? מדובר כנראה
13 באיש מושחת יוצא המשטרה ששרת את החונטה אם אתם חושבים אחרת ממנו, יש
14 מקום לבטל את החברות איתו." (נספח 5 לכתב התביעה)

15 ביום 12.6.2016 השיב בר בפוסט משלו:

16 "זה האיש שכתב עלי שאני מושחת ומשרת את החונטה, זה שוקי משעול בן 53 מחולון
17 שהורשע בבית המשפט השלום בתל אביב, ושימש כמנהל בכיר וממונה תחנות מע"מ
18 תל אביב 1 ו-2, הואשם בפגיעה בפרטיותם של עוסקים, וניצל לרעה את תפקיד הורשע
19 בעבירות של הפרת אמונים לפי סעיף 284 לחוק העונשין, תשל"ז 1977 (ריבוי עבירות)
20 ופגיעה בפרטיות, לפי סעיפים 2 (7) ו 5 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א 1981 (ריבוי
21 עבירות); וכן, בעבירות של קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 לחוק העונשין וניסיון
22 לקבל דבר במרמה, כל השניים נהנה מצו איסור פרסום, היום מותר לפרסם את קלונו
23 ברבים

24 המשפט שלו נמשך שנים רבות נדון בערכאות שונות ומרובות בכולם יצא חייב, בית
25 משפט השלום גזר עליו 5 חודשי עבודות שרות על שוקי משעול, שערער על גז"ד (ולא
26 פ"ס"ד)

27 לא מספיק שמדובר בעבריין שהורשע בקבלת דבר במרמה פגיעה בפרטיות והונאה
28 ועובד במסגרת היותו עובד מדינה שנהנה מסמכויות אין ספור ואמור שבו מעל, האיש
29 יום טוען שהוא נלחם בשחיתות? מכפיש את כל העולם ואחותו, והפלא ופלא הרי
30 הוא עצמו מושחת, עברין מרמה מורשע וסמל לתיעוב, שהציבור צריך להקיא אותו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 מקרבו, תרצה את עונשך בשקט מר משעול ותאדה לנו מהמרחב הציבורי... (נספח 7)
2 לכתב התביעה)
- 3 בהמשך להודעה זו של בר, התפתח דיון ברשת הפייסבוק, ובר השיב לחלק מהתגובות ביום
4 : 13.6.2012
- 5 "במילים פשוטות בפרשת שוקי משעול (שגם רותם מעורב בה) האיש לאחר משפט
6 ארוך שהתנהל נגדו בכל הערכאות מחוזי, שלום ביה"ד לעבודה, נציבות עובדי מדינה.
7 בכולם יצא חייב הורשע בפלילים ועכשיו קיבל 4 חודשים, והאיש צועק כלפי כולם
8 'מושחתים' התהפכו היוצרות במדינה הזאת!!!!" [סדרה זו של פרסומים תכונה להלן:
9 "פרסומי 2012"
- 10 אם לא די בכל אלה, הרי שביום 14.8.2014, בתגובה לאזכור של ראיון עם מר רפי רותם
11 בתוכנית "צינור לילה" שהביא מר משה הלוי בחשבון הפייסבוק שלו כתב בר:
- 12 "שוקי משעול זה עברין מרמה, קבלת שוחד מורשע שמרצה או עומד לרצות עונש
13 מאסר. האיש ניצל באופן הכי חמור את מעמדו ברשות המיסים וביצע עבירות הונאה
14 ומרמה (ואגב רפי רותם מעורב בתיק הזה עד צווארו אבל נגדו לא הוגש כתב אישום)
15 מספיק עם הפסטיבל המטורף סביב שני המושחתים שמציגים עצמם כחושפי שחיתויות.
16 התהפכו אצלכם היוצרות." (נספח 8 לכתב התביעה, להלן: "פרסום 2014")
- 17 4. בעקבות שני הפרסומים, פרסומי 2012 ופרסום 2014, הגיש משעול את תביעתו, אשר בא טען
18 כי:
- 19 "קוראי הפרסומים שפירסם הנתבע ברשת הפייסבוק, בלא היכרות מוקדמת עם התובע,
20 לומדים מהם כי התובע הוא:
- 21 א. אדם שהורשע בקבלת שוחד
22 ב. אדם שהורשע במעשה הונאה
23 ג. אדם שהרשתותיו נושאות קלון
24 ד. מי שהפסיד בכל הערכאות המשפטיות (לרבות ביה"ד לעבודה והעליון)
25 ה. שנהנה מצו איסור פרסום המגן עליו עד היום
26 ו. אשר טוען כי חשף שחיתות אך לא חשף ולו קמצוץ שחיתות (והוא נוכל ורמאי)

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

1 זאת בשעה שמדובר במנהל בכיר ברשות המיסים לשעבר, אשר חשף שחיתות ברשות
2 המיסים והוביל למעצרים והרשעתם של בכירי הרשות, ולרבות מזכירת ראש הממשלה,
3 לא הורשע מעודו בשוחד ובהונאה, ודאי שלא בקלון, ניצח בהליך שהתקיים בבית הדין
4 לעבודה האזורי וכלל לא ניהל הליך בבית המשפט העליון, מעולם לא הוטל על סיפורו
5 צו איסור פרסום ואשר הורשע בעבירות מינוריות, בגזר דין לא חלוט המצוי בשלב
6 הערעור. הנתבע, כפי שניתן להבין, עיוות לחלוטין את המידע, אותו הציג כעובדות,
7 וזאת בשעה שידע כי פרסומיו אינם נכונים ופרסם אותם במזיד" (הפתיח לכתב
8 (התביעה)

9 5. אם נתמצת את טענותיו של בר, נגלה כי הוא מעלה את הטענות היסודיות שלהלן:

10 א. טענת "פרסום מותר" – בר טוען, כי העתיק את טענותיו במישרין מתוך פסק הדין,
11 ועל כן נכנסים פרסומים אלה לגדרי הסייג הקבוע בסעיף 13 (7) לחוק;

12 ב. טענת אמת בפרסום – תוך שהוא טוען כי ככל שפרטים מסוימים אינם מדויקים, הרי
13 הם בגדר "פרטי לוואי שאין בו פגיעה של ממש", כלשון הסיפא לסעיף 14 לחוק;

14 ג. טענת תום לב – המבוססת על הוראות סעיף 15 (10) לחוק, ומבוססת על תגובתו
15 הראשונית של משעול, ביוני 2012.

דין והכרעה

16 במה הורשע משעול?

17 6. מבין שש הסוגיות שהציב משעול לפתחו של בית משפט זה, עניינן של שלוש הוא בתוכן
18 הרשעתו של משעול – האם הורשע בקבלת שוחד ובמעשה הונאה והאם הרשעה זו נושאת
19 קלון. טענתו היסודית של משעול היא, כי הרשעותיו הן "עבירות מינוריות", וכלשונו –
20 בסעיף 35 לכתב התביעה:

21 "בסופו של ההליך המשפטי, ההר הוליד עכבר, והתובע הורשע בעבירות מינוריות,
22 בתמצית – קבלת החזר אחד בגובה 542 שקל שלא דווח כראוי, וכן נטען כי העביד
23 מידע למקור מודיעיני שלו. גם הרשעה זו, בעניין זוסר זה, אינה חלוטה והוגש ערעור
24 בעניינה."

25 ייאמר כבר בפתח הדברים, כי הצגה זו של משעול את העבירות שבהן הורשע – היא הצגה לא
26 מדויקת, בלשון המעטה. נביא לעניין זה את האמור בפסק הדין שניתן בערעור שהגיש משעול
27 על פסק הדין של בית משפט השלום, ע"פ 37896-07-12 משעול נ' מדינת ישראל, ואשר בפרק
28

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 הזמן שחלף בין הגשת התביעה ובין כתיבת פסק הדין הושלם. בית המשפט המחוזי (להלן: "פסק הדין בערעור"), בפסק דין שבקשת רשות ערעור עליו לבית המשפט העליון נדחתה
2 במסגרת רע"פ 1905/15 משעול נ' מ"י (24.3.2015).
3
- 4 7. אשר לטענה שלפיה הרשעתו של משעול הייתה "העברת מידע למקור מודיעיני שלו" כטענת
5 משעול – לעניין זה נכתב בפסק הדין בערעור:
- 6 "בית משפט השלום דחה את טענות ההגנה שהעלה המערער, לפיהן היה מותר לו
7 למסור מידע לאפללו, תוך שהוא מדגיש, כי המערער לא חלק על קיומם של אותם
8 מפגשים וכן לא חלק על הראיות האובייקטיביות שהוגשו, ועל כן מצא כי ההסברים
9 שניסה המערער למסור לא היו מספקים ולא ניתן היה לקבלם; **בפרט כאשר בסיכומיו**
10 **חזר בו המערער מטענתו, לפיה אפללו היה סוכן או מודיע**, ודבק בקו ההגנה כי מאחר
11 שאפללו היה מוכר כ"מאכער", היה ראוי לדון עמו ביחס לעוסקים שונים אשר בשמם
12 ביקש מידע." (פסקה 26 לפסק הדין בערעור, ההדגשה הוספה – ע"י)
- 13 ודוק: אף שפסק הדין בערעור ניתן לאחר הגשת התביעה שלפניי, הציטוט שהובא לעיל מסכם
14 את ממצאיו ואת קביעותיו של **בית משפט השלום**, וחמורה במיוחד בעיני העובדה, שמשעול
15 טען בכתב התביעה כי נקבע שהעביר מידע למקור מודיעיני – זאת אף שעולה בבירור כי בבית
16 משפט השלום זנח את טענתו, ועל כן ברור כי התביעה לא טענה, וממילא בית המשפט לא
17 קבע, כי המידע שהועבר – למקור מודיעיני הועבר. למעשה, בסעיף 31 לפסק הדין בערעור
18 מציין בית המשפט המחוזי כי בית משפט השלום קבע כי:
- 19 "באשר לטענת המערער כי אפללו היה מודיע, קבע בית המשפט כי טענה זו לא הוכחה;
20 ויתרה מכך, היא הופרכה בראיות התביעה. עוד קבע בית המשפט, כי גרסת המערער
21 לכך שאפללו היה מודיע היא גרסה כבושה, וכי עלו סתירות בעייתיות בעדותו, מה
22 גם שהמערער נמנע מלהביא עדים חיוניים בעניין זה. כמו כן, נמנע המערער מלציין
23 בתחילת הדרך שהיה קשר הדוק בינו לבין אפללו. בית המשפט הוסיף, כי רק לאחר
24 שהמערער נחשף לעובדה ששיחותיו עם אפללו הוקלטו והוסרטו, הוא שינה את דרכו,
25 והחל לטעון בדבר הקשרים שהיו בינו לבין אפללו, וכדומה.
- 26 בית המשפט בחן את גרסתו של המערער בעדותו הראשית, לפיה גייס את אפללו להיות
27 מודיע וזאת כדי לקבל ממנו מידעים שונים. המערער גרס כי פנה לאפללו מיוזמתו
28 וניסה להסדיר את העסקתו ברשות המסים. המערער טען, כי הליך זה לא צלח ועל כן
29 העסיק את אפללו ביחידת המודיעין האזורית של המערער מתוקף סמכותו של
30 המערער. בית המשפט קבע, כי גרסה זו מופרכת מיסודה משום שזו לא הועלתה
31 בתחילת החקירה במשטרת ישראל, ויתרה מכך, גרסה זו סותרת דברים מפורשים שאמר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 בחקירתו במשטרה, כאשר מסר בהודעתו שאפללו הוא זה שביקש ממנו להיות עובד
2 מדינה, והוא, המערער, סבר שאפללו כלל אינו מתאים לכך. בנוסף, במהלך עדותו,
3 כאשר המערער נחשף לסתירות אלה, המשיך להחזיק בגרסתו כי ניסה לגייס את אפללו
4 לשירות המדינה ואף פעל בעניין זה באמצעות הממונים עליו.
- 5 מכאן שאם נקבל את הקביעות העובדתיות בפסק הדין של בית משפט השלום – שכיום הן
6 כבר חלוטות, משאושרו הן בבית המשפט המחוזי והן בבית המשפט העליון – מסר משעול
7 מידע למי שלא היה זכאי לקבלו, לא במסגרת יחסי "תן וקח" של מפעיל סוכנים עם מודיע,
8 אלא מטעמים אחרים.
- 9 עוד יצוין, כי פרט ל"מסירת מידע למודיע", הורשע משעול גם במסירת מידע לעו"ד קליין,
10 כאשר לעניין זה קבע בית המשפט כי:
- 11 "מדברים אלה עולה, כי בשום שלב של השיחה לא האמין המערער שעו"ד קליין
12 מתעניין בעוסק שהוא לקוח שלו. עו"ד קליין הבהיר למערער, שהוא מעוניין בפרטים
13 אודות אותו לקוח כדי "להשמיד" אותו, ועל כן היה ברור שעו"ד קליין איננו מייצג את
14 אותו עוסק. לכך יש להוסיף את העולה מעדותו של עו"ד קליין עצמו, כפי שפורט
15 לעיל. בית המשפט גם לא נתן אמון בגרסת המערער בעדותו, לפיה עו"ד קליין החזיק
16 בידו את "סרט הקופה" של אותו נישום כדי לגרום לכך שהמערער יסבור שמדובר
17 בלקוח של עו"ד קליין, שכן הדבר לא עולה מסרט הצילום המתעד את המפגש בין
18 המערער לבין עו"ד קליין. עוד הוסיף בית המשפט, כי העצה שנתן המערער לעו"ד
19 קליין "לכתוב מכתב אנונימי" מלמדת, כי גם המערער הבין שאין מדובר בלקוח של
20 עו"ד קליין, אלא בעוסק שעו"ד קליין מעוניין לפגוע בו." (פסקה 45 לפסק הדין
21 בערעור)
- 22 זו התשתית העובדתית שנקבעה בבית משפט השלום ואושרה בבית המשפט המחוזי,
23 ושימשה בסיס להרשעתו של משעול הן בעבירות מרמה והפרת אמונים, הן בעבירות של
24 פגיעה בפרטיות. כל ניסיון להמעיט מחומרתן של עבירות אלה – וניסיון להציגן כעבירות
25 "מינוריות" – הוא ניסיון סרק, שמוטב היה לולא נעשה.
- 26 מדובר בפקיד בכיר במערך גביית המסים. מדובר במי שפרטיו של רבבות נישומים פרושים
27 לפניו – הפרטים האינטימיים ביותר של חייהם העסקיים והכלכליים. מדובר במי שיכול היה
28 בלחיצת כפתור למחול על חובות, קנסות פיגורים וכיוצא באלה – ובשיחת טלפון אחת יכול
29 היה גם להורות על פתיחת חקירה נגד עוסק. והנה אדם זה ממש נמצא משוחח במשרדו עם
30 שני אנשים לפחות (עו"ד קליין ואפללו), מוסר להם מידע פרטי על נישומים שלא אמור היה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 להימצא בידיהם כלל ועיקר, ואף מייעץ לאחר מהם – עו"ד קליין – מהי הדרך הטובה ביותר
2 "להשמיד" עוסק פלוני.
- 3 לטעמי, מדובר בעבירה מן החמורות שיכול עובד ציבור לעבור במסגרת תפקידו, שיש בה
4 הפרה בוטה וחמורה של חובת הנאמנות של עובד ציבור לציבור המשלם את שכרו ולמדינה
5 המעסיקה אותו. עצם הניסיון לטעון כי מדובר בהרשעה "מינורית" יש בו, לטעמי, גישה
6 סלחנית במיוחד של משעול כלפי עצמו וכלפי התנהלותו.
- 7 גם בטענתו של משעול, כאילו הרשעתו בסעיף של קבלת דבר במרמה עניינה קבלת סכום זניח .8
8 של 542 ₪, יש חוסר דיוק משמעותי, ונביא אף לעניין זה את התמצית שהוצגה בסעיף 48
9 לפסק הדין בערעור:
- 10 "...עלה, כי בשנת 2003 שילם המערער עבור ביטוח מקיף סך של 5,600 ₪, ואילו
11 בבקשה להחזר הוצאות ביקש 8,800 ₪ וקיבל החזר הוצאות ביטוח מקיף בסך 5,452
12 ₪. בשנת 2004 שילם המערער עבור ביטוח מקיף סך של 4,845 ₪, ובבקשה להחזר
13 הוצאות צירף פוליסת ביטוח מקיף בסך 6,619 ₪, וקיבל החזר הוצאות ביטוח מקיף
14 בסך 6,240 ₪, שהוא הסכום המקסימאלי להחזר. בשנת 2005 שילם המערער עבור
15 ביטוח חובה סך של 1,458 ₪ ועבור ביטוח מקיף סכום של 4,000 ₪ וביקש החזר הוצאות
16 בסך 1,458 ₪ עבור ביטוח החובה וסכום של 6,314 ₪ עבור הביטוח המקיף. המערער
17 קיבל החזר כולל של ביטוח חובה ומקיף בסך של 6,000 ₪."
- 18 ובסעיף 49 לפסק הדין בערעור:
- 19 "מהראיות עלה, כי תחילה היה מוציא אסולין למערער פוליסות על פי הסכומים
20 שבגינם דרש החזר, אולם מספר ימים לאחר מכן היה מוציא אסולין פוליסות מתוקנות
21 שהפחיתו את הפרמיה באופן ניכר ואלה היו הסכומים אותם שילם המערער בפועל
22 לאסולין."
- 23 רוצה לומר: לא בטעות מדובר, שבעטייה קיבל משעול 542 ₪ עודפים בגין תקלה מקרית, כי
24 אם בשיטה ממש: בשנים 2003 – 2005 הגיש משעול למעסיקו (מדינת ישראל), אשר על מילוי
25 קופתה היה מופקד בתפקידו כמנהל בכיר ברשות המיסים), מסמכים כוזבים מתוך כוונה
26 לקבל החזר הוצאות הגבוה מסכום ההוצאות שהוציא בפועל – כך נקבע בפסק דינו החלוט
27 של בית המשפט.
- 28 גם בהיבט זה, בולטת סלחנותו היתרה של משעול כלפי עצמו וכלפי התנהגותו, וגם במקרה
29 זה – אינני יכול להיות שותף לעמדתו שלפיה מדובר בעבירה "מינורית".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

9. מכאן, ועל יסוד התשתית העובדתית הנכונה (ולא על יסוד התשתית שביקש משעול להציג, 1
שהתבררה, כאמור לעיל, כבלתי מדויקת בלשון המעטה), נבחן את הפרסומים שפרסם בר. 2
10. אשר להצגתו של משעול כמי שהורשע בקבלת שוחד – דומה כי אין מחלוקת, שמשעול לא 3
הורשע בקבלת שוחד, ולמעשה גם לא הואשם בקבלת שוחד. גם לאחר שהוצג במהלך הדיון 4
לפניי ראיון שערכה העיתונאית נסלי ברדה עם משעול במסגרת התוכנית "עובדה" שממנה 5
ניתן להבין, כאילו שילם משעול כספים לעו"ד פלוני מתוך ידיעה שכספים אלה עלולים לשמש 6
למתן שוחד לגורם בפרקליטות, אך תוך רצון להרחיק עצמו מן העניין – גם בכך אין כדי 7
להועיל לבר. ראשית, הטענות בפרסום השני התייחסו לקבלת שוחד ולא למתן שוחד; שנית, 8
הטענות התייחסו להרשעה **בקבלת** שוחד, ובעניינינו – לא הוכח ולו בבדל ראיה כי מתנהלת 9
חקירה או אפילו בדיקה לעניין **מתן** שוחד, ובוודאי שלא מעבר לכך. על כן, ברי כי הפרסום 10
אינו יכול לחסות תחת ההגנה של "אמת בפרסום". 11
11. האם ניתן לומר שהאזכור שנעשה בגדרי הפרסום השני, המייחס למשעול הרשעה בקבלת 12
שוחד, הוא בבחינת "פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש", כדרישת סעיף 14 לחוק? לעניין זה 13
השיב בית משפט השלום בירושלים בעניינינו של משעול בשלילה במסגרת פסק הדין בת"א 14
3443/07 **משעול נ' הולנדר** (2012), שם נקבע כי: 15
- "על רקע זה, ובלא לגרוע מחומרתן של עבירות אחרות שיוחסו לתובע בכתב האישום, 16
קשה לדאוג בטיעון כי יוחסה לתובע עבירת שוחד כ"פרט לוואי", אשר אין בו פגיעה 17
עודפת בתובע ביחס לשאר הטענות שבפרסום. אכן, בטענות האחרות שבפרסום, 18
הנוגעות לשחיתות ולפרטי כתב האישום, טמונה פגיעה לא מבוטלת. עם זאת, אין בהן 19
כדי להכשיר פרסום המעלה כלפיו טענה חמורה בדבר שוחד, אשר אינה נכונה, ופוגעת 20
ללא יסוד בשמו הטוב של התובע. יש להזכיר, כי עבירת השוחד כוללת יסוד מחמיר 21
משמעותי, של קבלת מתת בעד הסטייה מן השורה. יסוד זה אינו קיים בעבירות של 22
הפרת אמונים שיוחסו לתובע." (סעיף 43 לפסק הדין) 23
- עמדה זו, בכל הכבוד, מקובלת עליי במישור העקרוני. במישור המעשי, אני סבור שגם אם לא 24
ניתן לשלול את האחריות לפרסום לשון הרע על יסוד הטענה של "פרט לוואי", אזי העובדה 25
שהפרסום הפוגע היה שגוי במישור העובדתי – אך לא משולל יסוד באופן מוחלט – צריכה 26
לבוא לידי ביטוי בסכום הפיצוי שייפסק, אם בכלל. ואבאר. 27
- במסגרת ההחלטה בבקשת רשות הערעור שהגיש משעול לבית המשפט העליון, ציטט בית 28
המשפט (כבי' השופט אורי שהם) מפסק דינו של כבי' המשנה לנשיא (כתוארו אז) אהרן ברק 29
בבג"ץ 7074/93 **סויסא נ' היועץ המשפטי לממשלה**, פ"ד מח (2) 749, 777 (1994): 30

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 "אכן, נטילת שוחד, הפרת אמונים ועבירות אחרות הקבועות בדיני העונשין, אשר יסוד
2 של שחיתות (במובן הרחב) טבוע בהן, מסוכנות הן לחברה ולסדרי הממשל. הן
3 מכרסמות בעבותות הקושרות אותנו כבני חברה אחת. הן מפרות את האמון של פרט
4 בפרט, ושל הפרט בשלטון. הן מעודדות זלזול ברשויות הציבור ובעובדי הציבור. הן
5 מטפחות ציניות כלפי רשויות המינהל וכלפי הסדר החברתי הקיים. הן פוגמות באמון
6 של הפרט בתיפקודו של הכלל, ובכך מערערות את היציבות החברתית".
- 7 נמצאנו למדים, כי בית המשפט העליון כרך בכפיפה אחת את העבירה של נטילת שוחד יחד
8 עם העבירה של הפרת אמונים, והגדיר אותן כולן ככאלה ש"יסוד של שחיתות (במובן הרחב)
9 טבוע בהן". כלומר – לא הרי ייחוס של נטילת שוחד למי שהוא תם וישר, לא הועמד לדין ולא
10 הורשע מעולם בעבירות שחיתות כהרי ייחוס של נטילת שוחד למי שהורשע בעבירות
11 ממשפחת "עבירות השחיתות". גם אם קיימת פגיעה עודפת מייחוס של עבירת השוחד – הרי
12 היקפה של הפגיעה העודפת – בוודאי כאשר עבירות המרמה והפרת האמונים שבהן הורשע
13 משעול משקפות התנהגות חמורה במיוחד על רקע תפקידו הבכיר – מצומצם, ומצדיק פיצוי
14 בשיעור נמוך במיוחד לטעמי.
- 15 לעניין הפיצוי אתיחס בהמשך.
- 16 12. אשר לטענה בדבר הרשעה במעשה הונאה – לעניין זה אני סבור כי עומדת לבר הגנת האמת
17 בפרסום. משעול הורשע בבית משפט השלום, הרשעה שאושרה הן בבית המשפט המחוזי והן
18 בבית המשפט העליון, בקבלת דבר במרמה – וכפי שצינתי לעיל, אינני שותף לגישתו הסלחנית
19 של משעול כלפי העבירה שעבר, ואינני סבור שהעובדה הוא הצליח לקבל במרמה "רק" 542
20 ש מהווה תעודת כבוד לו. המורשע בקבלת כספים במרמה מן הקופה הציבורית – בוודאי
21 מרמה מכוונת ומתוכננת היטב – הרי הוא מי שהורשע במעשה הונאה. על כן אני קובע, כי
22 לבר עומדת הגנת האמת בפרסום ביחס לטענה להרשעה בעבירות הונאה.
- 23 13. לעניין הקלון שבהרשעה. ראשית, אינני סבור שניתן לפרש את האמירה "מותר לפרסם את
24 קלוננו ברבים" כקביעה משפטית מחייבת בדבר קיומו של קלון בעבירה, כי אם בבחירה
25 סגונית – מוצלחת יותר או פחות – שפירושה – "לפרסם את חרפתו", ואשר בהחלט חוסה
26 תחת הגנת הבעת הדעה הקבועה בסעיף 15 לחוק.
- 27 14. עם זאת, ובבחינת למעלה מן הצורך, אציין כי גם אילו סברתי שמדובר, אכן, בקביעה בדבר
28 קיומו של קלון בעבירה, אני סבור שאין לקבל את טענות משעול בעניין זה.
- 29 בפסק הדין בע"פ 3295/15 מ"י נ' גפסו (2016) מציין בית המשפט העליון (מפי כב' השופטת
30 אסתר חיות) כי:

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 "המושג 'קלון' לא הוגדר בחקיקה באופן מפורש והפסיקה קבעה כי הביטוי 'עבירה'
2 שיש עמה קלון' אינו מכוון לרכיביה של העבירה שבה הורשע אדם, אלא לאותו פגם
3 מוסרי חמור שדבק בנסיבות ביצועה[...]. עוד נפסק כי הקלון המשפטי 'נושא עמו מטען
4 מוסרי-ערכי שלילי, בבחינת דופי מוסרי, הניזון מתפיסות ערכיות ומאמות מידה
5 מוסריות הרווחות בחברה'."
- 6 כלומר – קיומו של קלון נטוע כולו בנסיבותיה הפרטניות של העבירה. עוד יש לציין, כי לא
7 בכל מקרה נדרש בית המשפט לבחון את סוגיית קיומו של קלון או העדרו. על דרך הכלל,
8 שאלה זו אינה עולה כלל על הפרק, ואין בית המשפט נדרש לבחון אותה. הדרישה לבחון את
9 השאלה אם במעשיו של הנאשם דבק קלון אם לאו רלוונטית לבית המשפט המברר רק כאשר
10 להבחנה זו יש משמעות מעשית. כך הוא, למשל, כאשר הנאשם נושא תפקיד ציבורי או כאשר
11 קלון הנלווה לעבירה מונע ממנו להמשיך במשלח ידו (השוו, לדוגמה, בר"ש 8818/13 שטנגר
12 נ' ועדת האתיקה של לשכת עורכי הדין (16.1.2014)). בענייננו, לא בהכרעת הדין של בית
13 משפט השלום ולא בגזר הדין מוזכרת סוגיית הקלון, ויש להניח שכך הוא משום שכאשר
14 ניתנה הכרעת הדין, כבר הורחק משעול מתפקידו, מכוח החלטת בית הדין הארצי לעבודה
15 בע"ע (ארצי) 21623-10-10 נציבות שירות המדינה נ' שוקי משעול (2011), וראו גם בג"ץ
16 7283/11 שוקי משעול נ' נציב שירות המדינה (2011). בהעדר קביעה פוזיטיבית של בתי
17 המשפט בהליך הפלילי לעניין הקלון, לא ניתן לטעון כי קיימת הכרעה חלוטה שלפיה לא דבק
18 קלון במשעול. מאחר ששאלת הקלון או היעדרו הן חלק מטענותיו של משעול, אין מנוס
19 מבחינת העבירות שבהן הורשע, ומקביעת ממצא לעניין הקלון.
- 20 15. נזכיר, כי העבירות שבהן הורשע משעול – הן העבירות שעניינן מסירת מידע למי שלא היה
21 מוסמך לקבלו, ובייחוד לנוכח קביעתם של בתי המשפט בהליך הפלילי כי משעול מסר מידע
22 מתוך ידיעה שהמידע עלול לשמש לפגיעה בנישום (בעניין עו"ד קליין) והן העבירה של קבלת
23 דבר במרמה, של קבלת כספים מן הקופה הציבורית תוך הצגת מסמכים בלתי נכונים – הן
24 עבירות מרמה, השייכות – כך הורנו הנשיא ברק בעניין סויסא – למתחם עבירות השחיתות
25 במובנה הרחב. לאלה נוסף את מעמדו הרם של משעול – שהיה מנהל משרדי מע"מ 1 ו-2,
26 קרי – פקיד בכיר, הממונה על גביית המסים, ומתוקף כך – אוחז בידו מידע כלכלי רגיש
27 ביותר, שנמסר לו למשמרת בידי נישומים שחויבו על פי דין למסור אותם. כך נוצר מצב,
28 שנישומים שפעלו כדין ומסרו לרשות המיסים מידע עסקי ואישי חסוי וסודי הועמדו בסיכון
29 שהמידע הזה – שנאמר שוב: לא הייתה בידם הבררה שלא למסור – יועבר לידי מתחרים
30 עסקיים או חורשי רעתם, סתם כך, משום שהם מקורבים למשעול.
- 31 לעניין דרישת ההחזרים המופרזת – כמעט לא ניתן להתעלם מן האירוניה בכך שמי שתפקידו
32 היה למלא את קופת המדינה באמצעות גביית מס אמת פעל – מתוך אותו משרד שממנו אמור

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 היה לפעול למילוי הקופה – לשם ריקונה אל תוך כיסו שלו באמתלות שווא. גם בעניין זה,
2 ביקש משעול לנצל את האמון שנתנה בו מערכת שירות המדינה. אחת היא, לטעמי, אם הצליח
3 לקבל מקופת המדינה 542 ₪, כטענתו, או 542 אלף ₪. קבלת דבר במרמה היא.
- 4 אני סבור, כי בעיקר בהתחשב במעמדו של משעול, בתפקידו הבכיר ובאופי העבירות – יש
5 לומר כי מדובר בעבירות שיש עמן קלון, ועל כן – עומדת לבר הגנת האמת בפרסום לעניין זה.
- 6 לטענת משעול, הטענה שלפיה הפסיד בכל הערכאות המשפטיות מהווה לשון הרע ואינה
7 נכונה. משעול מפנה לעובדה, שבמועד הפרסום, התקבלה עמדתו בבית הדין האזורי לעבודה,
8 ועניינו לא נדון כלל בבית המשפט העליון.
- 9 דין הטענה בהקשר זה – להידחות. עובדה היא, שבכל ההליכים שבהם היה משעול מעורב
10 בקשר עם עניינו הישיר (בחריג של תביעת לשון הרע נגד נציבות שירות המדינה) יצא וידו על
11 התחתונה. העובדה שבית הדין האזורי לעבודה קיבל את עמדתו – היא לטעמי בבחינת פרט
12 לוואי שאין עמו פגיעה של ממש, משום שבשיטת המשפט הישראלית – יש חשיבות לתוצאתו
13 הסופית של ההליך, ולהכרעתה של הערכאה הגבוהה ביותר שדנה בעניין. על כן, זכייה בבית
14 משפט השלום היא נטולת משמעות משפטית אם בעקבותיה הפסד בבית המשפט המחוזי,
15 וזכייה בבית הדין האזורי לעבודה משוללת תוקף אם נהפכה בבית הדין הארצי, כבעניינינו.
- 16 לעניין בית המשפט העליון – היה זה משעול עצמו שעתר לבית המשפט העליון בשבתו כבית
17 משפט גבוה לצדק נגד החלטת בית הדין הארצי לעבודה בעניינו, כך שגם טענה זו – אינה
18 מדויקת. כל ההליכים הללו הסתיימו בטרם פורסם ולו הפרסום הראשון. על כן, הטענה בדבר
19 לשון הרע שעניינה הפסדיו של משעול בכל הערכאות – נדחית.
- 20 הטענה כאילו הצגתו של משעול כמי שנהנה מצו איסור פרסום המגן עליו עד היום אינה יכולה
21 לעמוד אף היא. ראשית, אינני סבור כי טענה זו היא "לשון הרע" כמשמעה בחוק. אין מדובר
22 באמירה שיש בה כדי לבזות את משעול, לפגוע בו וכיוצא באלה. די בכך כדי להביא לדחייתה
23 של הטענה.
- 24 נותרנו עם השאלה – שמשעול ובא כוחו ראו בה חשיבות רבה – האם אכן זכאי משעול למעמד
25 של "חושף שחיתויות". אין ספק כי משעול עצמו רואה בעצמו "חושף שחיתויות", וכלשונו
26 של בא כוחו בישיבה המקדמית:
- 27 "אני סבור שיש לנו מחלוקות מאוד גדולות עובדתיות, למשל בשאלה האם התובע הוא
28 אדם שחשף שחיתות או שהוא בכלל לא כזה, כפי שטוען הנתבע פעם אחר פעם. אנחנו
29 חושבים שהתובע הוא אדם ששילם מחיר כבד מאוד בחייו בגלל שחשף שחיתות,

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 שהניבה כתבי אישום והרשעות בתחום המסים. "עמ' 1 לפרוטוקול ישיבת 28.1.2016,
- 2 שי' 15 – 17)
- 3 טענה זו מעלה שאלה מעניינת בנוגע לנטלי הראיה בהליכי לשון הרע. לכאורה, מאחר שבר
- 4 הוא הטוען "אמת דיברתי", עליו הנטל להוכיח כי משעול איננו חושף שחיתויות. אלא שאני
- 5 סבור שלשם כך, היה על משעול להביא ולו ראשית ראיה שתוכיח, ולו לכאורה, כי הוא אכן
- 6 חושפה של פרשת שחיתות.
- 7 הטעם לכך הוא, בראש ובראשונה, שקיים קושי ניכר בהוכחתה של "עובדה שלילית", וכי כל
- 8 המידע הקיים על חשיפת השחיתות – ככל שאכן נחשפה שחיתות, וככל שלמשעול היה חלק
- 9 בה – מצוי בידי משעול. אלא שמשעול הסתפק בצירוף הקדשה שכתב מר אריה אבנרי למשעול
- 10 על ספרו "זעקי ארץ מושחתת", ובה הביע את הערכתו על "פעילותך המבורכת לביעור
- 11 השחיתות ברשות המסים". מבלי לגרוע מפועלו של מר אבנרי, נדמה כי לא ניתן לראות
- 12 בהקדשה זו ראיה של ממש לתפקידו של משעול כחושף שחיתויות. לטעמי, בהעדר כל ראיה
- 13 לתפקידו של משעול בחשיפת שחיתות נטענת ברשות המסים, לא ניתן לדרוש מבר להוכיח
- 14 את טענתו.
- 15 באמור אין כדי לקבוע אם משעול חשף שחיתות ברשות המסים אם לאו – שלל הערכאות
- 16 שדנו בעניינו של משעול לא הגיעו למסקנות בעניין זה, ואין בדעתי לקבוע מסמרות בעניין אף
- 17 אני – בין היתר בהעדר כל ראיה של ממש לכאן או לכאן. אציין רק, כי לטעמי, אין לקבל את
- 18 הטענה שהעלה משעול לעניין זה, שלפיה טענתו של בר כי הוא (משעול) לא חשף שחיתות היא
- 19 בבחינת עוולה לפי חוק איסור לשון הרע.
- 20 19. בטרם סיום הדיון אבקש להעיר, כי בר העלה את הטענה כי הפרסומים שפרסם היו תגובה
- 21 לדברים שפרסם משעול עצמו, ועל כן הם חוסים תחת הגנת סעיף 15 (10) לחוק. אין בידי
- 22 לקבל טענה זו משני טעמים.
- 23 הטעם הראשון נעוץ בחלוף הזמן שבין הפרסום שפרסם משעול ובין פרסומיו של בר. כמעט
- 24 שנתיים חלפו בין הפרסום של משעול ובין הפרסום השני של בר – פרסום 2014. בנסיבות אלה,
- 25 לא ניתן לומר שפרסום 2014 מוגן ב"הגנת התגובה".
- 26 הטעם השני, והוא עיקר, שסעיף 15 (10) קובע כי הגנה היא אם "הפרסום לא נעשה אלא כדי
- 27 לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן". רוצה לומר: נדרשת התייחסות בפרסום
- 28 אל הפרסום המוקדם יותר לגופו. לא כך היה בענייננו. את ההרחבה שהציע ב"כ הנתבע
- 29 להרחיב את סעיף 15 (10), אל מחוזות הדוקטרינה שניתן לכנות, בלשון הילדים "דוקטרינת
- 30 הוא התחיל", אינני סבור שיש לקבל.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 עם זאת, לעובדה שמשעול הוא שפתח בקרב ההשמצות יש משקל ומשמעות, לטעמי, בשאלת
2 תום הלב שבעצם הגשת התביעה. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת ענת ברון בת"א (תל-
3 אביב) 2313/00 פרופ' משה צימרמן נ' ידיעות תקשורת בע"מ (2005):
- 4 "[...] התרשמתי כי התובע משמיע התבטאויות קיצוניות ופרובוקטיביות במתכוון
5 ובאופן שיטתי, בין במדיה הכתובה ובין במדיה המשודרת, ומבקש לעורר ולעודד
6 פולמוס ציבורי בסוגיות שהוא מייחס להן חשיבות. בכך כשלעצמו אין כל פסול, נהפוך
7 הוא: חופש ביטוי המאפשר לאדם להתבטא ולהשמיע גם עמדות קשות, כאלה הנוגעות
8 בעצבים החשופים של החברה, הוא אחד היסודות החשובים של חברה דמוקרטית, והוא
9 אף היסוד המאפשר קיומו של דיון פתוח ומפנה.
- 10 אולם התובע, אשר עומד פעם אחר פעם על זכותו להתבטא בלשון בוטה ולהשתמש
11 בביטויים שנויים במחלוקת, איננו זכאי לדרוש ממשותפים אחרים בשיח הציבורי
12 להימנע מלבקר את עמדותיו שלו, ואף אינו יכול לצפות מהם להשיב ללשונו המושחתת
13 בכפפות של משי."
- 14 והדברים – כמו לענייננו נכתבו. מי שמגיב להערה ביקורתית (גם אם לא נעימה ביותר) בכך
15 שהוא מפרסם הודעה שלפיה "מדובר כנראה באיש מושחת יוצא המשטרה ששרת את החונטה",
16 אינו יכול להתפלל על התדרדרות השיח הציבורי. גם לעניין זה יש ליתן משקל בקביעת
17 הפיצוי, גם אם לא במתן פטור מלא מאחריות.
- 18 .20. נותרה שאלת הפיצוי בגין הטענה המופיעה בפרסום 2014 כאילו הורשע משעול בקבלת שוחד.
19 במסגרת ההליך בת"א (י-ם) 3443/07 זכה משעול בפיצוי בסך 15,000 ₪. אלא שפיצוי זה נקבע
20 כאשר החשדות נגד משעול עוד היו בגדר חשדות ואישומים גרידא, בטרם נפסק דינו, ונקבע
21 ההיקף המדויק של התנהלותו האסורה. לטעמי, כאשר נדרש בית המשפט לפסוק את הפיצוי,
22 יש חשיבות מיוחדת לשאלה מהו המרחק בין הפרסום ובין המציאות – ובענייננו, כאמור,
23 העבירות שבהן הורשע משעול הן חמורות למדי.
- 24 עוד יש להוסיף, כי בשונה מן המצב בעניין שנדון בירושלים, שם ניצב משעול מול נציבות
25 שירות המדינה, בענייננו ניצב משעול מול אדם פרטי, שלדברים שאמר אין אותו "משקל
26 מיוחד" שיש לדברים שנאמרים על ידי נציג הרשות, וכן את העובדה שמשעול הוא שהיה
27 הראשון לדרדר את השיח לזירות של לשון הרע, ונגלה כי הפיצוי הראוי – מצטמצם והולך,
28 ואני רואה לקבוע אותו על סך של 5,000 ₪ בלבד.
- 29 .21. מנגד, התביעה הוגשה על סך של 75,000 ₪, רוב הטענות שהועלו בה – נדחו; לרבות טענות
30 שהתבררו – למצער – כבלתי מדויקות. על כן, אני סבור שיש לקזז מהפיצוי את ההוצאות

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

תא"מ 17951-10-14 משעול נ' בר

תיק חיצוני:

- 1 שהוציא הנתבע בניהול ההליך, שהתברר כהליך סרק ברובו, ועל כן – יש לקבוע כי הפיצוי בגין
2 עוולת לשון הרע נבלע כולו בתוך ההוצאות שהוציא הנתבע.
- 3 .22 הפועל היוצא הוא, שאף שאני סבור שהנתבע אחראי לפרסום לשון הרע לעניין הרשעתו של
4 התובע בנטילת שוחד, הפיצוי הראוי בנסיבות העניין נבלע כולו בהוצאות ההליך.
- 5 פרט לאמור, אינני עושה צו להוצאות. התביעה נדחית אפוא.

- 6
7 ניתן היום, ג' ניסן תשע"ו, 11 אפריל 2016, בהעדר הצדדים.
8

עמית יריב, שופט

- 9
10